

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. LXXXIII. Parmen. fideicommissi de Venturis. De eadem materia, An filii conditione positi censeantur vocati etiam vocatione passiva, & sic gravati, nedum ad favorem propriorum filiorum, sed ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74060)

tandi, vel consulendi in hac materia; Quatenus pertinet ad hoc particulare responsum, seu applicationem ad casum quaestionis. Respondi probabilius ad favorem filiorum substituti respondendum videri. & sic pro vocatione etiam passiva, quoniam vocatio activa erat certa ex iudicio expresso testatoris, qui in verbis voluit, ac declaravit filios in conditione positos censerit vocatos, unde propterea conjecturis alia operatio danda non erat nisi illa vocationis passivae. Ac etiam, quia eramus in tertio faciliore, non autem in quarto difficiliore casu, ut supra distinctis;

Conjecturas autem plures in proposito ponderabam. Prima siquidem urgens conjectura resultare videbatur ex contemplatione agnationis, quam in proposito esse fortissimam, ac attendendam habetur dicta dec. 181. n. 5. par. 1. recen. dec. 319. n. 2. eadem par. 1. dicta dec. 18. num. 9. & sequen. par. 8. Hac autem agnationis contemplatio non desideratur de necessitate expressa, sed sufficit etiam tacita *Cocim. dec. 267. n. 13. Orthobon. dicta dec. 113. n. 18. & plene cumulat Additionator ad dictam decis. 632. par. 4. tom. 3. num. 53. & sequen.*

Agnationis vero contemplatio licet non haberetur expressa, clare tamen illam deduci observabam ex semper reiterata qualitate masculinitatis cum perpetua exclusione foeminarum, tam in primis institutis, quam in aliis substitutis, ex qua restrictione, & quod magis est cum qualitate legitimorum & naturalium, unde tam illegitimi, quam adoptivi excluduntur, signum clarum, quod testator ad solam agnationem respexerit ut aliis allegatis late probatur in *Romana fideicommissi de Muris 335. par. 9. recen. n. 25. & sequen. & latius in eadem 15. Januarij 1648. Melio §. Prima enim & sequenter.*

Altera resultabat conjectura ex eo, quod testator non respexit ad aliquas personas particulares appellativis nominibus vocatas, sed ad stirpem Scipionis eius fratris, eisque descendentiā masculinam, quia non solum instituit, & substituit Marianum & Dominicum eorumque filios, sed etiam omnes alios nascituros, unde cessat ratio affectionis erga certas personas, quas tantum in certo casu gravare voluerit, sed clara oritur praesumptio, quod respexerit ad universam lineam masculinam utpote agnatione & familiam conservare debentē.

Tertia, quia filios gravatorum, quos in conditione posuit, expressis voluit esse vocatos, eadem enim ratione, qua primos gravavit cognitos, & magis dilectos, censetur etiam posteriores gravasse *Orthobon. dicta decis. 113. n. 14. ubi concordantes.*

Quarta ex progressu ad plures substitutionum gradus ad favorem prius foeminarum tam Scipionis, quam eius filiorum, & deinde ad favorem illorum de Venaschis, ac eorum filiorum masculinorum, ex quo progressu substitutionum ad favorem aliorum, praesertim extraneorum post omnes extinctos fortius deduci solet conjectura vocationis omnium descendentiā ex primis vocatis, ita ut sub nomine filiorum omnes descendentes demonstrati censeantur ex deducto. in *dicta Romana de Muris coram Melio. Orthobon. dicta decis. 113. & in alijs per Adhuc ad dictam decis. 632. p. 4. tom. 3.*

Quinta ex substitutione superstitum tam per fideicommissum, quam etiam per vulgarem, ibi vulgariet, pupillariter & per fideicommissum; Cum enim testator supponat primos institutos hereditatem adire, atque sine filiis decedere, non esset in alijs superstitibus verificabilis, nisi in substitutis per fideicommissum, cum per primam additionem vul-

garis directa sine dubio expiraverit, Ideoque dicendum venit testatorem sentisse de vulgari in fideicommissum, quam alianomalam vocant deductam ex *theor. Bart. in l. quamdum, n. 10. ff. de acquir. heredit. quae consideratur, ubi uno gradu corrupto subintrant sequentes in locum defecti ex deductis dec. 201. & 227. p. 8. rec. & saepius hoc eod. tit. & sic supponitur plurium successivorum graduum concursus, quod de necessitate supponit fideicommissum successivum, in solis filiis primi gradus non terminandum.*

Econverso in contrarium duo obstantia considerabilia, Primò nempe, quod testator non prohibuit alienationem; Et secundò, quod non agebatur de dispositione ascendenti cum descendenti, sed extranei; Verum non videbatur, quod haec praeponderarent dictis conjecturis, siquidem quoad primum, cum habeatur prohibitio legis, superabundans sed non necessaria cautela est in fideicommissis prohibitio hominis, ex cuius omissione deduci non potest potens conjectura fideicommissi successivi; Et quoad secundum, considerandum esse observabam non agi de extraneo, qui sit de aliena familia, sed de patruo, qui propria prole destitutus deligere & conservare voluit lineam fratris utpote de eadem ipsius familia, quae etiam effectiva in ordine ad proximum stirpem patris dici potest, ut distinguendo familiam contentivam generalem consideratam in quocumque licet remoto transversali, & contentivam proximam dependentem à communi patre, ut ista pro effectiva censi debeat, habetur supra pluries deductum praesertim in *Romana primogeniti de Bubalo disc. 25. Et in specie ac in fortioribus terminis de testatore extraneo, ubi vocatos reputat tanquam suos Rot. decis. 319. n. 3. par. 1. recen.*

Et quamvis omnes dictae conjecturae pro successiva descendenti vocatione sub nomine filiorum, singulariter eas considerando, suas paterentur difficultates, atamen concludebam cum dicta receptissima regula, ut *singula quae non prosunt & c.* quod ex omnibus simul junctis talis voluntas desumi videretur.

PARMEN. FIDEICOMMISSI DE VENTVRIS.

P R O

FRANCISCO DE VENTVRIS

C V M

MARGHERITA.

Responsum in Causa extra Curiam.

De eadem materia, An filij in conditione positi censeantur vocati etiam vocatione passiva, & sic gravati nendum ad favorem priorum filiorum sed etiam aliorum substitutorum

LUCA
e
mentis
cat
VI
9

rum vocatorum sub conditione sine filiis; Et de limitatione *consil. 21. Oldradi.*

S Y M M A R I U M.

1. **F**Acti series.
2. Quod ex conjecturis recedatur à *consil. 21. Oldradi*, atque filij in conditione positi censentur nedum vocati sed etiam gravati.
3. Damnatur stylus principaliter insistentium in cumulo auctoritatum.
4. De conjecturis ad effectum de quo n. 2.
5. Ubi vocatio activa est certa, tunc ex conjecturis facilis inferitur ad passivam.
6. De differentia notabilis circa conclusionem de de qua num. 2. inter progressum in eodem genere; & transitum ad genus diversum.
7. Respondetur auctoritatibus adductis super dicta conclusione n. 2.
8. Examinantur auctoritates percutientes casum controversie.
9. Quod conjectura contemplationis agnationis sit magna, & aliarum regulatrix.
10. De exclusione contemplationis agnationis.
11. Expenditur conjectura resultans à progressu ad plures gradus substitutionum quando procedat.

D I S C. LXXXII.

Hylarius de Venturis instituto heredem Petro Francisco filio, eidem substituit proprios filios & descendentes, quatenus vero abique illis deederet, substituit Hylarium ex fratre nepotem, & jusque filios in infinitum, & his non exstantibus substituit Antonium Mariam ex Cornelia sorore nepotem, cui abique filiis morienti, quosdam alios substituit; Cum autem ex dicto Petro Francisco fuissent superstites Carolus, & Cæsar, a quo primo sine prole defuncto, ex altero fuisset superstes Franciscus legitimatus ab ipso haeres institutus, contra istum possessorem bonorum dicti testatoris iudicium instituit in Consilio Parmensi Margarita præfati Antonij Mariæ neptis ex Maria filia, pro qua scripserunt plures hujus Curie Advocati, ac etiam alij clari nominis Juris Consulti, quorum responsis satisfacere ex parte dicti Francisci rei conventi requisitus fuit.

In dictis autem responsis, præsupposita præfati Francisci legitimati incapacitate, stante quod testator, tam in conditionali, quam in dispositiva sensisset de verè legitimis, & naturalibus ex matrimonio procreatis, itaque ipse aliud non haberet jus, nisi illud hereditarium dicti Cæsaris ejus patris; Restringeretur quaestio ad punctum, an dictus Cæsar filius primi hæredis in conditione positus, vocatus etiam esset vocatione passiva, & consequenter gravatus ad favorem dicti Antonij Mariæ ulterius substituiti, ejusque filiorum, & descendendum.

Pro hac autem vocatione passiva probanda dicebant dicti scribentes pro actrice, præsertim verò hujus Curie Advocati, cum succincto, ac breviori, sed methodico, & stringenti, verè incomparabili stylo, quæ licet regula sit, ut ex vocatione activa non inferatur ad passivam, atque filij in conditione positi, licet vocati non tamen censentur gravati, Attamen id fallit ex conjecturis diversam testatoris voluntatem præse-

rentibus, ex quibus habemus præsuppositam satis receptam, quæ nil frequentius super vocatione activa inferatur ad passivam, & vincta est ad *Oldradi*, allegando in id deducta per *Oldradi* & 5. & 24. *Andreol. contror. 194.* *Altoze. lib. 1. Redensc. cons. 9. in secundo articulo* & 68. *Sperell. decis. 152. Thef. jun. in addit. ad Thef. seu Fontanell. decis. 151. & plures decise in Romana fideicommissi de Maximis infamatis* seq. & in Romana fideicommissi de Maria decis. 9. *recen. Otthob. decis. 113. & 138. in Bonon. fideicommissi de Guidotti 24. Januarij 1648. & 7. Junij 1649. guell. quarum secunda est impressa dec. 7. p. 1. sal. ad Peregr. cum aliis collectis per Alder. 632. par. 4. *recen. tom. 3. quas multasque alias quiores auctoritates apud supra allegatos collectas, scribentes de partibus cum eadem, & eadem, ac latis elaborato, sed nimis prolixè superfluo stylo cumulabant, ita faciendæ tam pompam de numero arithmetico, in re ta vis constitui solet, non advertendo, quod potius munus scriptoris, quam Doctoris, habita notitia modernorum collectorum, tum est cuilibet amanuensi illas transcribere.**

Plures autem conjecturæ cumulabantur, & nizatæ apud allegatos, præsertim verò in dictis Rotæ decisionibus, nempe, Prohibita agnationis, Progressus ad tot, tantisque gradibus substitutionum, Ac pluries assignata ratio perpetuæ conservationis bonorum, cum similibus, cum insistendo, (& bene) in ea contentione, qua *discursus præced.* magnam scilicet offensionem esse inter casum, in quo vocatio etiam activa, & calum, in qua vocatio activa sit clara & expressa, unde conjecturæ deserviant solum pro vocatione passiva, facientes unam tantum operationem; Et in casu, dum vocatio activa filiorum in conditione positorum erat expressa & litteralis.

Scribens ego in contrarium, pro tollenda justinodi objectis, potissimum verò, ut *fratris* thegoricè responderetur præfatis decisionibus auctoritatibus, quæ majorem vim faciebant, missa ex abundantia, ac sine veri præjudicio, præsupposita legitimorum incapacitate, quæ subsistente, omnes istæ quaestiones ornate, atque inanes remanebant; Cum præfatis urgerent, ac pro meo sensu efficacia essent adducendam dictam vocationem passivam filiorum, & descendendum eorumdem filiorum, & descendendum eorumdem filiorum, quia reverà tota rebus serie in sinu ponderata, eam minus clarescere vinci videbatur; Adhibebam eandem celebratam distinctionem, de qua *disc. præced.* ponderatam notabilem differentiam inter tertium & quartum casum, in quo agatur de institutione passiva jure continuationis, & de successivi in eadem descendencia, seu gradiente sub uno eodemque substitutionum. Et quartum casum in quo agatur de institutione ad novum, & diversum genus substitutionum ac substitutionis gradum, & qualis erat casus sentis controversia.

In præcedenti enim, in quo agatur de continuatione in eadem descendencia seu eodem genere dilecto, facilius talis vocatio admittenda est, quoniam eadem urget ratio dilectionis ergo primos filios nascituros in conditione positos, & secundos, & tertios; Secus autem, ubi agatur de institutione in quarto casu, in quo agatur de faciendo tamquam

uno genere personarum prædilecto in alterum minus dilectum, ita inducendo novum substitutionis gradum, seu ordinem, quoniam tunc magis resistunt regulæ, ideoque longè majores debent esse conjecturæ, potissimè verò, ut in præsentibus, ubi agitur de faciendo transitum à descendentibus testatoris in quibus leviores sufficiunt conjecturæ, ad transversales, in quibus requiruntur longè majores iuxta theoreticam, de qua d. *disf. præced.*

Hinc proinde inferebam non obstare tot auctoritates, decisiones tam longa serie cumulatæ. utpotè ferè omnes percutientes dictum tertium casum progressus in eadem descendentiâ, non autem quartum transitum ad novum & diversum genus seu gradum, in quibus terminis, inter tot auctoritates, aliæ non videbantur adesse percutientes casum gravaminis descendentiæ ad favorem transversalium, nisi *decif. 51. Fontanell.* quæ in effectu nullam continet decisionem, sed simplicem discursum eorum, quæ deducebantur in causa per scribentes hinc inde; Magis verò proximæ ac stringentes auctoritates videbantur *dec. 113. & 138. Orthob. & Thef. jun. in add. ad decif. 96. Thesau. sen.* ubi in specie de gravamine descendentiæ ad favorem transversalium; Verùm observabam illas auctoritates fundamentum constituere, non solum in dictis conjecturis isto casu concurrentibus, sed potissimè, ac principaliter in favore agnationis per testatorem contemplatæ, ac etiam quia petentes fideicommissum erant agnati, ac ultèrius concurrebat favor causæ piæ, ut ibi.

Magna liquidem, ac præpotens est ista conjectura contemplatæ agnationis, qua concurrente aliæ conjecturæ, quamvis debiles, habentur in magna consideratione, Et è conversò, ea cessante, reliquæ, nisi magnus earum numerus urgeat negligi solent, & sic est aliarum regulatrix, ut patet *ex toto hoc tin.*

Ista verò circumstantia, seu conjectura, activè & passivè omnino deficiebat, quoniam nullibi constabat testatorem eam contemplatum fuisse, sed potius constabat de contrario nequid, quia posuit in conditione filios, & descendentes primi hæredis simpliciter absque adjecto masculinitatis, Undè veniebant masculi, & fœminæ, ac agnati & cognati, sed etiam quia vocavit cognatos, undè talis contemplatio exclusâ remanebat sine dubio; Et ulterius atrox, non solum erat cognata, utpotè descendens à sorore testatoris, sed etiam descendebat per aliud medium fœmininum, undè erat etiam extranea à familia Antonii Mariæ primi substituti.

Deducebantur hæc, admissò dicto præsupposito incapacitatis dicti Francisci legitimi, quod tamen præsuppositum acriter negabatur, atque super hoc puncto separata edita fuerunt responsa à pluribus primi nominis luris Consultis ad favorem dicti Francisci, & pro ejus capacitate per quam omnia cessabant, incertus tamen est causæ exitus.

Potissimè verò circa conjecturam resultantem à multiplicato ulteriori progressu substitutionum, quæ præpotens esse videtur, quoniam ut præsertim advertitur in *supra alleg. Bonon. fideic. de Guidotti coram Arguell.* ac habetur pluries in precedentibus, omnino improbabile, ac species faruitatis alias in testatore præsupponendæ, quod tantum substitutionum progressum, ac reiteratum ordinem cum tam summo studio ordinare voluerit sub eâ conditione quæ ad annum & minus poterat deficere, atque ita totum reddere inane.

Observabam tamen illam cum aliis junctam tunc esse factis considerabilem, quando omnes alii substituti

Cardin. de Luca de Fideicom.

tutionum gradus in quibus progressus habitus est, vocati sunt per activam, & passivam ac etiam per ordinatam & successivam, seu gradualem fideicommissariam, secus autem ubi potius per quandam speciem vulgaris disjunctim, vel per fideicommissariam, in uno verificandam, ut advertunt collecti per *Add. ad dictam dec. 636. par. 4. rec. tom. 3. num. 49. & seqq.* Et clarè patet ex eodem *consil. 21. Oldrad.* ubi de pluribus ac pluribus substitutionum gradibus, etiam illo favore piæ causæ & Ecclesiæ Romanæ, sed quia per vulgarem, seu unam tantum fideicommissariam in primo, qui sit superstes ideo id non attenditur.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE MAXIMIS

PRO

MAXIMIS

CVM

ABBATE MAFFEO ET ALIIS.

Casus decisus per Rotam pro Maximis.

De eadem materia *consil. 21. Oldrad.* ejusque limitatione; itaut filii non faciant deficere conditionem fideicommissi, sed illud duret in eisdem ac cæteris descendentibus, Et aliqua de reciproca lineari.

Et de alienatione bonorum fideicommissi subjectorum, an sustineatur ratione ignorantie vel justæ credulitatis & bonæ fidei cujus ratione tertius possessor sit tutus.

SUMMARIVM.

- 1 **F**Acti series cum decisionibus in causa editis.
- 2 De limitatione *consil. 21. Oldradi ex conjecturis, & quomodo voluntas metienda sit.*
- 3 Expenditur casus dicti *consil. Oldradi & in quo diversificet à presenti.*
- 4 De differentia inter *consil. Oldradi & theor. Soccini in l. Solèmus.*
- 5 Emens bona fideicommissaria bona fide an sit tutus & *num. 11. & 13.*
- 6 Quid si alienatio sequatur post detectum fideicommissum, sed antea & in statu bona fidei præcessit debitum, ob quod alienatio sequatur.
- 7 Hypotheca generalis bonorum Ecclesiæ, an cadat sub extravag. ambitiosa, & veniat sub alienatione prohibita.
- 8 Deciso, quæ pendeat sub revisione, vel de qua dubitatum sit, non potest allegari pro decisione.

S

9 A re-